

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนของสมาชิกในครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี

ชัญญาช ปานนิล, อภิชิต ศรีอวน
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี กรมอนามัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนของสมาชิกในครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี จำนวน 900 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้จากการสุ่มอย่างเป็นระบบ และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดความน่าจะเป็น โดยใช้แบบสอบถามการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนของสมาชิกในครัวเรือน แบบบันทึกผลการตรวจคุณภาพเกลือในการเก็บข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ Chi-square และ Fisher's exact test

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมร้อยละ 100 มีการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนและอาหารที่มีไอโอดีน โดยอันดับแรกของผลิตภัณฑ์ที่พบว่ามีมากที่สุด ร้อยละ 97.8 คือ น้ำปลา เป็นน้ำปลาเสริมไอโอดีน ร้อยละ 90.9 และบริโภคทุกวันร้อยละ 89.1 ลำดับต่อมา คือ เกลือ พบการใช้ร้อยละ 95.9 เป็นเกลือเสริมไอโอดีนร้อยละ 73.3 และบริโภคทุกวันร้อยละ 71.9 และการใช้ซีอิ๊ว/ซอส พบการใช้ร้อยละ 91.8 เป็นซีอิ๊ว/ซอสเสริมไอโอดีน ร้อยละ 95.5 บริโภคทุกวันร้อยละ 46.6 ในส่วนของอาหารที่มีไอโอดีน พบว่ามีกรบริโภคอาหารทะเลมากที่สุด ร้อยละ 92.8 โดยบริโภคทุกวัน เพียงร้อยละ 1.4 อันดับต่อมาเป็นการบริโภคไข่ไก่/ไข่เป็ด ร้อยละ 91.0 โดยบริโภคทุกวันร้อยละ 22.8 7 ส่วนการตรวจคุณภาพเกลือ พบว่าครัวเรือนใช้เกลือเสริมไอโอดีนร้อยละ 64.4 เมื่อนำไปทดสอบไอโอดีนในเกลือเสริมไอโอดีน (I-Kit) พบไอโอดีนในเกลือปริมาณ 20-40 ppm. ร้อยละ 80.0 (ไตรเตรชั่น ร้อยละ 86.7) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคเกลือเสริมไอโอดีนในครัวเรือน พบว่าลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ อายุ (p-value 0.001) ระดับการศึกษา (p-value 0.001) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการรู้จักเกลือเสริม ไอโอดีน (p-value 0.001) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการบริโภคเกลือเสริมไอโอดีนในครัวเรือน

ดังนั้น ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี ควรกำหนดกรอบทิศทางและนโยบายการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการบริโภคในปัจจุบัน และผลักดันให้เกิดการเสริมไอโอดีนในอาหารที่ประชาชนนิยมบริโภค เพื่อเพิ่มทางเลือกการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนในพื้นที่